

לעילוי נשמת

מרת אלישבע ע"ה בת יבלחט"א יעקב אליהו ושרה הורביץ
הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ

הלכות הלמדות ממה

שנאמר באיסור חסימה "דיש"

א. דיש, מלאכה בדבר הגדל וצומח מן הקרקע – מכאן **שהעושה מלאכה בדבר שאינו גידולי קרקע, אינו אוכל ממנו**, כגון חולב מחבץ ומגבן.

ב. דיש, מלאכה שנעשית כולה כאחד, וכשעושה אותה גומר אותה – מכאן **שהעושה מלאכה שאינה נגמרת בפעולתו, אינו אוכל ממנה**, כגון מנכש שומים ובצלים, שאינם גדלים כמו כולם, ותולשים אותם לפני שתולשים את כולם, ומניחים את שאר השומים והבצלים שיגמרו לגדול, ועתה אין מלאכת התלישה נגמרת, ולכן המנכש אינו אוכל במה שמנכש.

ג. דיש, מלאכה שאינה גומרת את התבואה להתחייב במעשר וחלה – מכאן **שהעושה מלאכה בגידולים שכבר התחייבו במעשר, ואם בני חלה הם אחר שהתחייבו במעשר וחלה, אינו אוכל מהם**, כגון מבדיל תמרים וגרוגרות זו מזו אחר שהתחייבו במעשר, וכגון לש ומקטף ואופה אחרי שהתחייבו במעשר וחלה.

.

בעל הבית רשאי להשביע את הפועלים קודם שיצאו למלאכה, כדי שלא יאכלו הרבה מהדבר שיעשו בו.

והפועלים רשאים להרעיב עצמם קודם שיצאו למלאכה, כדי שיאכלו הרבה מהדבר שיעשו בו.

וכבר התבאר בדף פ"ח, שאסור לפועלים להמתיק את הדבר שעושים בו על ידי טיבול בדבר אחר, ואין להם היתר לאכלו, אלא בפני עצמו. אולם **הגמרא מסתפקת, האם מותר לאכול אותו על ידי המתקתו שלא על ידי טיבול בדבר אחר, כגון על ידי הבהוב באש, שממתק את המלילות, או לחמם ברמץ. והספק הוא רק כשאין ביטול מלאכה על ידי ההיבהוב, כגון שאשתו ובניו מהבהבים עבורו, אבל אם יש לו ביטול מלאכה בכך, פשוט שאסור.**

וכל זה לשיטת רש"י, אבל לשיטת רבינו תם, דבר שראוי לאכילה בפני עצמו, מותר לטבל אותו בדבר אחר, וכל שכן שמותר להבהב אותו באש, ורק דבר שאינו ראוי לאכילה כמו שהוא בלא תיקון, אסור לאכול אותו על ידי תיקון של טיבול בדבר אחר, וספק אם מותר לתקנו על ידי הבהוב.

-

כבר התבאר, שאין התבואה מתחייבת במעשרות, עד שנגמרה מלאכתה, אמנם יש תבואה שהחשיבוה חכמים כאילו נגמרה מלאכתה, אף על פי שלא נגמרה כולה:

א. **מקח** – אם מכר מקצת מהתבואה, אותו מקצת נחשב כתבואה שנגמרה מלאכתה, ושאר התבואה שלא נגמרה מלאכתה אינה מעכבת אותו מלהתחייב במעשרות.

ב. **ספיתה במלח** – אם נטל מקצת מהתבואה, וטבל אותה במלח, הראה שבכך גמר את המלאכה של אותו מקצת, ורוצה לאוכלו, ואינו עומד להיאסף עם שאר התבואה שלא נאספה, ולכן שאר התבואה אינה מעכבת עליו מלהתחייב במעשרות.

ותנאי נוסף נאמר בדינים הללו, והוא, שרק אם מכר **שתיים**, או ספת **שתיים**, אותם שתיים מתחייבות במעשרות על ידי המכר והספיתה, אבל מכר אחת, או ספת אחת, אינה מתחייבת במעשרות על ידי המכר והספיתה, והסמיכו חכמים את הדין הזה על הפסוק, "כי קבצם כעמיר גרנה", כלומר אין גורן [=גמר מלאכה] בלא קיבוץ, ואין קיבוץ פחות משתיים.

-

פועל שנשכר לעדור [=לחפור] ולקשקש [=לכסות שרשים מגולים], **מהתורה אינו אוכל** מפירות האילן שעושה בו, כי אין מלאכתו גמר מלאכת המחובר. **אולם אם בעל הבית קוצץ עמו שיאכל** פירות שיתלוש לו, **מותר לו לאכול, ודינו כלוקח** פירות מבעל הבית. ומאחר שהסיבה שהוא אוכל, אינה מחמת דין אכילה של פועלים, אלא מחמת שנעשה כקונה את הפירות, אם יתלוש שתיים שתיים, יתחייב במעשר, **ולכן אינו תולש אלא אחת אחת ואוכל**, כדי שיוכל לאכול כל אחת בלא לעשר. **ומאחר שאוכל אחת אחת, רשאי לספות במלח**, כי הספיתה לא תגרום חיוב מעשרות, מאחר שאין כאן שתיים יחד.

כך מפרש רש"י את דברי רבא, ולפי זה משמע, שהקוצץ עם פועל שאוכל מהתורה, לא עשה כלום בקציצה, ואין בה לשנות את דינו, שיכול לאכול הרבה בבת אחת בלא לעשר.

אולם מפירוש ר"ח משמע, שהדין הזה אמור גם בקוצץ עם פועל שאוכל מהתורה, [וכגון שקצץ עמו שלא יאכל יותר מסכום מסוים], שעל ידי הקציצה נעשית אכילת הפועל כאכילת קונה, ואינו אוכל שתיים שתיים בלא לעשר.

ניתן לקרוא את האותיות המודגשות בלבד כסיכום קצר של הדף

[לרכישת ספרי בקיצור באתר אמזון](#)

להצטרף לקבוצת וואצאפ לקבלת הקבצים מידי יום לחצו על [הקישור הבא](#)

להצטרף לקבוצת טלגרם לקבלת הקבצים מידי יום לחצו על [הקישור הבא](#)

כל הזכויות שמורות ©

מותר להפיץ שלא למטרה מסחרית